

MĚL JSEM BOJOVAT!

Neměli jsme moc tak silných šachistů, jako byl Salo Flohr. Pro mnohé byl nejlepším českým šachistou dvacátého století. Málokterého velmistra zasáhl přitom tíživěji osud uprchlíka. Nejprve prchal před pogromy z rodné Horodenky, z velké rodiny přežil jen on s bratrem Mosesem. Potom jako Žid musel utíkat podruhé, před nacistickým Německem mu útočiště poskytl Sovětský svaz. A zda se po válce do Československa vrátit nechtěl či nesměl, se můžeme jen dohadovat.

21. listopadu 2008 by se Salo Flohr dožil 100 let. Svá nejlepší šachová léta prožil v Praze, a proto Pražská šachová společnost a Magistrát hlavního města Prahy uspořádaly rapid turnaj a slavnostní večírek na jeho památku.

„Salo Flohra bych neváhal označit za zakladatele pražské šachové školy, která se vyznačovala klidnou pozíční hrou, malými kombinacemi a vybroušenou technikou,“ řekl při vyhlášení výsledků velmistr Vlastimil Hort, který se turnaje rovněž zúčastnil a který se se Salo Flohrem osobně znal.

Na turnaji a na následném slavnostním večírku 27. prosince 2008 v pražském hotelu Best Western Kampa byli i další pamětníci tohoto fantastického šachisty, který se narodil v rakousko-uherském městečku Horodenka (dnešní západní Ukrajina), za první republiky žil v Praze a reprezentoval Československo na řadě olympiád, vyhrál mnoho mezinárodních turnajů a v roce 1939 mu válka zhatila již domluvený zápas o titul mistra světa s Alexandrem Aljechinem. Zemřel 18. července 1983 v Moskvě. Na Kampě na Salo Flohra vzpomínali i spisovatel Vítězslav Houška (napsal mj. knihy Nad šachovnicemi celého světa a Šachy s úsměvem) a šachový publicista Josef Maršálek (autor knih Šachovou partii rozhodují králové a Královské procházky).

Hold tomuto mistrovi technických pozic a malých kombinací chceme vzdát i touto knihou. Najdete v ní stať o Salo Flohrovi od Štefana Grosse, přehled flohrovské literatury od Jana Kalendovského a několik jeho nesmrtelných partií. A také výsledky a velmistrovské partie s komentáři vítězů rapid turnaje na paměť Salo Flohra, ve kterém nechyběli první tři hráči českého žebříčku David Navara, Zbyněk Hráček a Viktor Láznička, a esej Vítězslava Houšky Poutník se vrací.

Mnozí Flohrovi vyčítali, že hraje příliš suše, že jeho krédem je minimalizovat riziko, že směřuje do pozic, kde nemůže moc ztratit, ale ani získat. Jenže pokud člověk cítil v dennodenním životě kolem sebe více rizika a nebezpečí, než mu přišlo únosné, lze po něm ještě chtít, aby riskoval i na šachovnici?

Salo Flohr to později reflektoval v rozhovoru s N. Borisovem, který vyšel v sovětském časopise „64“ (21/1970, překlad Jan Kalendovský). „Válka podlomila moje zdraví, poničila nervy, řada mých čistě šachových koncepcí vyžadovala rozhodující revizi. Zvláštními znalostmi v teorii zahájení jsem ani dříve nevynikal, ale v mládí se to kompenzovalo jinými faktory a neodráželo se to tak silně na výsledcích. Po válce nastupovali na celé šachové frontě sovětsí mistři. Vytlačili nejen mne, ale i ostatní vedoucí západní velmistry. A přece hlavní příčina mých

poválečných neúspěchů je v něčem jiném. Boj o šachový trůn vyžaduje fantastickou pracovitost a tu jsem neměl. Neproléval jsem pot nad šachem. Bez toho se nelze obejít. Rozmazlený svými předchozími úspěchy jsem se po prvních neúspěších vzdal, mávl rukou, neměl jsem dostatek charakteru a přestal jsem bojovat! Škoda! Byl jsem povinen bojovat až do konce. Jak říkal Steinitz, šachy nejsou pro lidi slabé duchem, šachy vyžadují celého člověka. A já, bohužel, jsem si zřídka vzpomněl na jeho slova, ale dnes na ně musí myslet jiní,“ říkal Salo Flohr a rezolutně dodal, že přese všechno měl hrát jinak:

„Měl jsem bojovat. Nelze samozřejmě šachistovi vyčítat, že si volí ten či onen styl hry. To je jeho právo. Ale nikdo nemá být pasivní. Člověk je povinen bojovat. Je mu to vrozeno. A šachy nejsou výjimkou. Kdybych začínal život znovu, snažil bych se stát bojovníkem jako Lasker, jako Korčnoj. A tehdy bych jistě nelitoval, jako nyní, že jsem ‚obdaroval‘ svět takovým množstvím remíz.“

Pavel Matocha